ՓՈՒՆՁ

ԹԻՒ 730 ՇԱԲԱԹ 1872 ՅՈՒԼԻՒՍ 15

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Քանի որ կմօտենան Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կայսերաց տեսակցութեան օրերը, այնչափ քաղաքական ակնարկներու և լրագրաց մէջ կառաւելուն քննադատութիւնք և դիտողութիւնք։ Նա արդարև ուշադրութեան և դիտողութեան արժանի է այս տեսակցութիւնը։ Թէ և Աւստրիոյ և Գերմանիոյ կողմանէ լռութեան տակ կպահուի նպատակը, բայց Ռուսիոյ մէջ տեղի ունեցած յուզման նայելով, չեմք կրնար կարծել թէ քաղաքական որ և է նպատակ չունի այս տեսակցութիւնը։

Անկարելի է որ Ռուսիոյ պէս մեծապետ կառավարութիւն մի անտեղեակ ըլլայ սոցա նպատակին. եթէ քաղաքական նկատումներէ հեռի ըլլար՝ Ռուսիա չէր խռովեր։ Բեռլրապուրկի մէջ թեև մինչեւ մեծ օրերն դժգոհութեան յայտնի ցոյց մի չկար, բայց վերջերը երեւան գալ սկսան։ Ո՛չ միայն Ռուսաց կայսրը Պերլին դնալու դիտաւորութենէն եա կեցեր է, այլ և կոստանդնուպոլսոյ արշիդուքսը՝ որ հրաւիրեալ էր ներկայ գտնուիլ Բրուսիոյ մէջ կատարուելիք պինուորական հանդէսներուն, չէ ընդուներ։ Ինչպէս նաեւ արշիդուքս Նիքօլա՝ որ պիտի երթար, փոխեր է միտքը։

Ամաւսիկ Ռուսիոյ կայսերական դերդաստանը տակաւ երեւան կհանէ Գերմանիոյ և Ռուսիոյ կայսերաց դէմ ունեցած հակակրութիւնը։

Միւս կողմանէ կկիսմ և Ծովակի կայսերք օրըստօրէ կամրապնդեն իրենց բարեկամութեան հանգոյցները. և կը կարծուի թէ ուրչափ աւելնայ սոցա բարեկամութիւնը, նոյնչափ անվրդով կմնայ Եւրոպիոյ խաղաղութիւնն ու անդորրութիւնը։

***

Բեռլրապուրկի մէջ միայն այս պատճառաւ իրարանցում չկայ։ Կայսերական դերդաստանն ու կառավարութիւնը յուզման ուրիշ պատճառ ալ ունին։ Ինչպէս քանի՛մ՛օր յառաջ մեր օրաթերթերէն մէկուն մէջ տեղացաւ հետեւեալ ծանուցինքը՝ գաղտնի ընկերութիւն մի երեւան եկած է Ռուսիոյ մէջ, որոյ նպատակն է աղգային ժողով և սահմանադրութիւն պահանջել Ալեքսանդր կայսրէն։ Այս ընկերութեան կողմանէ մինչեւ իսկ հրապարակական ցոյցեր եղեր են այս օրերս, և այս պատճառաւ բազմաթիւ անձինք բանտարկուեր ու խիստ քննութեանց ենթարկուեր են։ Եւ որ առաւել զարմանալին է՝ կասկած կայ թէ դահաժառանգ իշխանն ալ այս ընկերութեան մասնակից է և այս պատճառաւ հակողութեան տակ կպտնուի։

Դիւրին է մակաբերել, թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը այս չարժմանց դէմ ինչպէս խստութեամբ և աչալրջութեամբ կվարուի, մանաւանդ երբ հնկատէ թէ ընկերութիւնը բաւական կողմեր հպեր ունի, և մինչեւ իսկ կայսրը իւր անձն էին կրնդունել ու գահաժառանգն յայտնորդեցունել որոշած է, եթէ չընդունի հաստատել ազգային ժողով և սահմանադրութիւն։

Ամեն կողմէ խիստ խուզարկութիւնները կրլլան մանաւանդ դպրոցականաց համար, որոնք առաւել դեր ունին այս խաղուն մէջ։ Շատ հաւանական է որ մահուամբ պատժուին արդէն բանտարկեալք, առաջին ցոյցն ընել յանդգնած ըլլալնուն համար։

Այս առաջին անգամ չէ որ Ռուսիոյ մէջ կառավարութեան դէմ այսպիսի չարժմունք կերեւին. բայց ամեն անգամ զսպուած են դեռ որեւէ արդիւնք մի երեւան չբերած։ Շատ հաւանական է որ այս անգամ ալ խեղդուի այս ուղին, սակայն անտարակոյս թէեւ ուշ բայց վերջապէս Ռուսիոյ մէջ ալ յեղափոխութիւն մի երեւան գալով՝ վեր ի վայր պիտի ըլլայ արդի դրութիւնն ու վիճակը։ Թող ժողովրդեան մեկ մասը, այլ և նոյն ինքն գահաժառանգը այլ եւայլ խնդրոց մէջ խոր հորը գաղափարոյ հակառակ կգտնուի։ Գահաժառանգը չէր որ վերջին պատերազմին առնն կառեր գԳերմանիա և ջերմ համակիր էր Գաղղիոյ։ Մինչդեռ հայրը Գերմանիոյ համակիր կգտնուէր և կկրսմի յաղթութեանց ու յաջողութեանց համար հեռադրով շնորհաւորութեան ուղերձներ կխրկեցուներ, թէեւ այժմ տակաւ իւր այս համակրութենէն կպակսի և ընդ ակամբ կնայի Գերմանիոյ և նորա կիսմին ու Պիսմարքին վրայ։

* * *

Ռուսաստանէն Սպանիա անցնելով կտեսնեմք որ վերջապէս այս երկրին մէջ չախչախած են ապստամբութեան եղջիւրները, և ժողովրդեան ամենամեծ մասը գոհ է ներկայ կառավարութենէն և երիտասարդ Ալեհապետէն։

Ժողովուրդն այս գոհունակութեան ապացոյցն տուաւ վերջին օրերս, երբ եղեռնագործ անձինք յանկարծ յարձակեալ Ամեռ թագաւորին ու թագուհւոյն կառաց վրայ, միահամուռ կրակ ըրին բայց բարեբաղդաբար չյաջողեցան։ Հեռագիրը կծանուցանէ, թէ այս դէպքին վրայ ժողովուրդը մեծապէս բարկանալով չարագործաց խստիւ պատժուելն պահանջեր է, և անհամար բազմութիւն թագաւորին կառքը շրջապատելով մեծ ուրախութեան ցոյցեր ըրեր և մինչեւ թագաւորական պալատը ընկերացեր է։

Սպանիոյ թագաւորին փրկութիւնը իտալացւոց ուրախութեան պատճառ եղած է, որովհետեւ իւրեանց վեհապետին որդին յանկարծ պիտի կորուսանէին, և իտալական արքունիքը իւր տէրը և իւր պիտի համակէր։

Մատրիտի մէջ տեղի ունեցած այս դժոխային փորձն դարձեալ մեր աչքն առջեւ կբերէ Մեքսիկայի դժբաղդ Մաքսիմիլիանոս կայսրը, որ քսմեց մահուան բաժակը հարիւրաւոր հրացանեակոծ հարուածոյ տակ ի մեծ ցաւ համայն աշխարհի։

Երկնչիմք, մի գուցէ հուսկ ուրեմն այսպիսի իմն վախճան ունենայ Ամեռէ Սպանիոյ թագաւորն ալ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երկու օր յառաջ հետեւեալ հրաւիրագիրն ընդունեցանք Թասդիւղի Ս. Նուպար Շահնազարեան վարժարանին մեծարգոյ Խնամակալաց կողմանէ։

. . . ՏԵՐ

« Նուպար Շահնազարեան վարժարա-
« նի Խնամակալութիւնը պատիւ ունի
« խնդրել որ բարեհաճիք Ձեր և Ձեր
« աղնիւ ընտանեաց ներկայութեամբը
« պատուել ուսմանց տարեկան հանդէ-
« սը, որ տեղի պիտի ունենայ ամսոյս
« 16–28 ին կիրակի օր՝ ժամ 6 ին ալա
« թուրքա։

« Հաճեցէք ընդունիլ մեր խորին յար-
« գանաց հաւաստիքը »։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՔ
Ս. ԱՊՐՕ Ա. ՉՈՒՆԴ
Ե. ՆՈՒՍՈՒՊԵԱՆ Մ. ՄՈՄՃԵԱՆ

Ի հարկէ քննութիւններն եղեր են, որ կարդը այս հանդիսին եկեր է. բայց մեք քննութեանց ներկայ գտնուելու հրաւէր չընդունեցանք։

Թեեւ շնորհակալ եմք, որ մեծարգոյ Խնամակալք պատուեր են զմեզ հանդիսին հրաւիրելով, բայց առաւել կփափաքէինք ներկայ գտնուիլ քննութեանց և մասնաւորապէս Հայկական լեզուին ուսման քննութեան։

Բերայի Ռուբինեանց Ներկսեռ վարժարանի արժանապատիւ տեսչին կողմանէ նախ քննութեանց և ապա պարգեւաբաշխութեան հանդիսին ներկայ գտնուելու հրաւէր ընդունեցանք։

Ուրիշ բան է, եթէ Ա. Նուպար Շահնազարեան վարժարանի հարցաքննութիւններն դասատուք կընեն, և միայն պարգեւաբաշխութեան հանդէսը հրապարակաւ կկատարուի։

երեսփոխանական ընդհանուր ժողովը երեկ մեծագոյն մասամբ ընտրվով՝ հետեւեալ արդիւնքն ունեցաւ։

Ա.– Իւսկիւտարի եէնիմահալլէի արժանապատիւ Տ. Խորէն քահանայ փէհլիվանեան Թաղին վարժարանին մէջ դաստատութեան ամենօրեայ պաշտօն յանձն առած լինելով՝ երեսփոխանութեան պաշտօնէն հրաժարական տուած էր։ Ժողովը չընդունեց այս հրաժարականը, և Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց որ եէնիմահալլէի Թաղական Խորհրդոյն գրէ, որպէս զի արժանապատիւ փէհլիվանեան Հօր Թոյլ տրուի երկու չաբաթն անգամ մի ընդհանուր ժողովոյ ներկայ գտնուիլ։

Բ.– Աստենապետ էֆէնտին կարդաց Քաղաքական ժողովոյ անդամոց ընտրութեան տեղեկագիրն, ժողովը միաձայն հաւանութեամբ ընդունեց ու վաւերացոյց ընտրութեան արդիւնքն, և հետեւաբար Ս. Պատրիարք Հօր յանձնեց որ քաղաքական ժողովոյ նորընտիր անդամ մեծապատիւ էֆէնտիներուն պէտք եղած հրաւիրագիրն ուղղէ և գործել սկսին։

Գ.– Երեսփոխանաց ոմանք լսած լինելով թէ քաղաքական ժողովոյ անդամոց մէկերկուքն հրաժարական տուած են,– թէ և յատենի ընդհանուր ժողովոյ հրաժարականի գիր երեւան չելաւ,– յանձնարարութիւն եղաւ Ս. Պատրիարք Հօր որ յորդորէ ու համոզէ եթէ հրաժարող դտնուի, ինչպէս ասկէց յառաջ յայողած է յորդորանօք համոզել ոչ միայն մէկ քանի հրաժարողներ, այլ նախորդ քաղաքական ժողովը՝ որ խըմբովին կհրաժարէր, ամենայն հաստատամտութեամբ յայտարարութիւն ընելով թէ անհնար է վերստին ընդունիլ։

Իրաւ է որ երեսփոխանութենէ տրուած հրաժարականները անմիջապէս ընդունելու սկզբունք մի կայ, բայց այս սկզբունքը չեմք կրնար գործադրել քաղաքական ժողովոյ անդամ ընտրուած անձանց համար, որովհետեւ ամենուն գործը չէ այս պաշտօնը վարել, և հետեւաբար արժանաւորաց յորդոր կարդալ պէտք է։ Օրինակի համար, կըսեմք թէ Գարակէօզեան մեծապատիւ կարապետ էֆէնտին պիտի հրաժարի. պէտք է անմիջապէս ընդունիլ տրա հրաժարականը. Ս. Պատրիարք Հօր կմնայ որ ըստ յանձնարարութեան Ընդհանուր ժողովոյ համոզէ Նորին Մեծապատուութիւնը, որպէս զի ժամանակ մի չաբաթը մէկքանի ժամ ալ ազգային գործերով զբաղի։ Այսպէս համոզել պէտք է, եթէ ուրիշ հրաժարող ալ գտնուի, որ չեմք յուսար։

Դ.– Ընդհանուր ժողովոյ դիւանին ընտրութիւնն եղաւ քուէարկութեամբ, և աստենապետ ընտրուեցան

1. Գրիգոր էֆէնտի Օտեան
1. Յարութիւն » Տատեան
3. Օգսէն » Խոճասարեան

Աստենադպիր ընտրուեցան

1. Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան
2. Պօղոս » Պառնասեան
3. Միքայէլ » Մամիկոնեան

Այս ընտրութիւնն ըլլալէն յետոյ՝ գոյուեցաւ աստեանը ժամը տասնուկէսին աստենները։

Կարնոյ կուսակալութեան գաւառական լրագրին (Ընվարը չարդըյէ) նայելով, Պայպուրտի մէջ մօտերս աղջկան մի պատճառաւ տեղի ունեցած խռովութիւնը վերջացեր, և կուսակալն՝ որ Պայպուրտ գնացած էր, Կարին դարձեր է։

Մեր աղգայնոց ու ոստիկանաց վրայ յարձակող ու գանակածող 30 անձինք՝ որ խռովութեան առաջնորդք ըլլալու են, ինչպէս նաեւ աղջիկն ու անոր ազգականներէն Մարգար ու Մարկոս անուն անձինք և աղջկան տաճիկ ամուսինը կարին տարուեր են պատժուելու համար։

Թիչեաղ լրագիրը կդրէ, թէ Պայպուրտի խռովութեան առեն միայն 30 ի չափ անձինք գաւազանի հարուածներով և հրելով ու հրմշտկելով քիչ մի վիրաւորուած են, և թէեւ նիւթական վնասուց պահանջմունք կլինին՝ բայց այս ալ քընննութեան յանձնուած է։ Այս ըսելէն յետոյ, կյաւելու թէ Պօլսոյ լրագրաց ոմանց հրատարակութիւնք չափազանց են, և իւր գրածէն դուրս ըսուածները տարաձայնութեանց վրայ հիմնեալ են։

Երանի՛ թէ, այնպէս ըլլար. բայց Պօլսոյ լրագրաց ոմանց հրատարակութիւնները կհաստատուին Պատրիարքարան եկած տեղեկագիրներով։

ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԷՄՆԻՅԷԹ ՍԱՆԳԻԻ

ՊՕԼՍՈՑ.

ԳԼՈՒԽ Բ.

(Տե՛ս Թ.– 727)

Ժ.— Որոշեալ ժամանակը լրանալէն յետոյ եթէ չվճարէ անտուկէն փոխ ըստակ առնողն, կկանչուի կուզուի. և եթէ դարձեալ չվճարէ՝ նոր պայմանաժամ կըտրուի առաջին պայմանաժամին մէկ չորրորդին չափ. այսինքն՝ եթէ առաջին պայմանաժամն մէկ տարի է, երբեք ամիս ալ պայմանաժամ կըտրուի։ Եւ եթէ դարձեալ չվճարէ՝ դատաստանական գործոց պաշտօնատան միջոցաւ աճուրդով կծախուի անտուկը պարտականին ունեցած գրաւը, և անտուկին առնելիքը հանդերձ տոկոսով վար դրուելէն յետոյ եթէ բան մը աւելնայ՝ իրեն կըտրուի։– Իսկ եթէ գրաւ դրուածը հողային ստացուածքի մը հասոյթն է՝ անտուկը պահուած սէնէտին համաձայն ծանուցագիր կդրուի դատաստանական պաշտօնատան, և նորա վաւերացմամբն անտուկին վարչութեան միջոցաւ կվարձուի գրաւ դրուած կալուածն, և պարտքը վճարուելէն յետոյ սէնէտը տիրոջը կդառնայ։

Եթէ այսպիսի պարտք ունեցող մէկը մեռնի, մինչեւ չվճարուին պարտուց՝ հասոյթը անտուկին համար կառնուի։

Եթէ անտուկին պարտք ունեցողները երաշխաւոր ունին, դատաստանատան միջոցաւ անոնցմէ առնելու է ստակն հանդերձ տոկոսով։

ԳԼՈՒԽ Գ.

ՀԱՏՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆՏՈՒԿԻՆ

Ժ.— Մնտուկն երեք տոմար ունի։ Մէկը օրական է, որոյ աջ կողմը կնշանակուին մէկ աւուր մէջ եկած ստակները, և ձախ կողմը կգրուին տրուածները. և ամեն երեկոյ իրենց յատուկ տեղերը կարձանագրուին։ Երկրորդ տոմարը՝ անտուկին աւանդեալ և տիրոջը վճարուած ստակներուն արձանագրութեան յատկացեալ է. ինչպէս առեւտուրի տետրերուն (ճըզտան) նոյնպէս այս տոմարին աջ կողմը՝ անտուկին աւանդեալ, և ձախ կողմը՝ մասն առ մասն կամ ամբողջապէս տիրոջը վճարեալ ստակներուն համար է։ Ամեն մարգու համար աջ և ձախ կողմերը անուան տեղ կբացուի, և իւրաքանչիւր անուան Թուանշանը ճըզտաններուն Թուանշաններուն համաձայն կըռնուի. և ամեն երեկոյ հաշուոյ առեն որո՛ւ անուան համար որ եկք կամ մուտք պիտի գրուի՝ օրականէն առնուելով այս տոմարը կանցնի։– Երրորդ տոմարը՝ 100 ին 18 տոկոսով եղած փոխատուութեանց կվերաբերի։ Այս տոմարին մէջ ալ իւրաքանչիւր անուանց համար զատ զատ տեղ կբացուի, և առնուած ու տրուած ստակը դիմացէ դիմաց կինշանակուի։

Ասոնցմէ զատ, կայ տոմար մ՛ալ՝ որ անտուկին գործակալաց Թոշակաց և ուրիշ ծախուց յատկացեալ է։

Մնտուկին գործակալք ամեն օր մինչեւ ժամը 9՝ իւրեանց գործերով պիտի զբաղին, և անկէց յետոյ աւուտուրի գործողութիւնը դադրեցուելով օրական գործողութիւնները իրենց յատուկ տոմարները պիտի փոխադրեն, և նոյն օրուան հաշիւը նոյն երեկոյին գոցելով հետեւեալ աւուր չպիտի ձգեն։

ԺԲ.— Ամեն տարի մարտի առաջին օրը, անտուկին հաշիւը՝ գանձապետներէն ստորակնքեալ՝ կառավարութեան կներկայանայ։ Եթէ բաց ու պակաս գըտնուի հաշուոյն մէջ, գանձապետք կամ նոցա երաշխաւորք պարտին վճարել, եթէ այս բացը կանոնաղանցութենէ յառաջ եկած լինի՝ գանձապետք կփոխուին. իսկ եթէ խարդախութեան և անհաւատարմութեան գործ է՝ յանցաւորք դատաստանի կենթարկուին և ըստ օրինի կպատժուին։

ԺԳ.— Մնտուկէն 100 ին 12 ղուրուշ տոկոսով փոխ տրուած ստակներուն 100 էն մինչեւ 1000 ին համար 100 ին 40 փարայ, 1000 էն մինչեւ 10000 ղուրուշին համար 1000 ին 5 ղ. և 10000 էն մինչեւ 100000 ղուրուշի համար իւրաքանչիւր 1000 ին 100 ական փարայ իբրեւ արձանագրութեան ծախք կառնուի և գանձապետաց կվերաբերի։

Ահա՛ այս է Էմնիյէթ Սանդըղին կանոնագրութիւնը, զոր յատկապէս մեր ազգայնոց ուշադրութեան ներկայացնելով կփափաքիմք որ օգուտ քաղեն հասարակաց համար հիմնեալ այս կարեւոր հաստատութենէն։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստափառ Սուլթանին կողմանէ խնդակցութեան հեռագիր մի՝ Սպանիոյ Թագաւորին, և այսպիսի հեռագիր մ՛ալ

Ֆրանսիայի հյուսիսային շրջանների ռազմաճակատում, ինչպես հայտնի է, ձմռան ընթացքում ոչ մի կարևոր փոփոխություն տեղի չի ունեցել։ Ռազմական գործողությունները այդ շրջանում ներկայացնում են ամրացված դիրքերի համառ պաշտպանություն։ Ֆրանսիական հրամանատարությունը, որ ամենայն ուշադրություն է դարձնում իր զորքերի մարտունակության պահպանման վրա, ամենայն խնամքով է վերաբերվում նաև զորքերի հանգստի կազմակերպման հարցին։ Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման մասին մանրամասն տեղեկություններ է հաղորդում «Ֆրանս Սուար»-ի թղթակիցը։

— Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման հարցը, — գրում է թղթակիցը, — ունի մեծ նշանակություն։ Ֆրանսիական հրամանատարությունը ամենայն ուշադրություն է դարձնում այդ հարցին։ Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում ամենամեծ դերը պատկանում է զորքերի հոգևոր առաջնորդներին։ Ֆրանսիական զորքերի հոգևոր առաջնորդները ամենայն ուշադրություն են դարձնում զորքերի հանգստի կազմակերպման գործին։ Նրանք ամենայն ջանքեր են գործադրում, որպեսզի զորքերի հանգստի ժամանակ նրանց մեջ ոչ մի տեսակ վատ ազդեցություն չունենան։

Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։ Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

— Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման հարցը, — շարունակում է թղթակիցը, — ունի մեծ նշանակություն։ Ֆրանսիական հրամանատարությունը ամենայն ուշադրություն է դարձնում այդ հարցին։ Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

— Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման հարցը, — շարունակում է թղթակիցը, — ունի մեծ նշանակություն։ Ֆրանսիական հրամանատարությունը ամենայն ուշադրություն է դարձնում այդ հարցին։ Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

— Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման հարցը, — շարունակում է թղթակիցը, — ունի մեծ նշանակություն։ Ֆրանսիական հրամանատարությունը ամենայն ուշադրություն է դարձնում այդ հարցին։ Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

— Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման հարցը, — շարունակում է թղթակիցը, — ունի մեծ նշանակություն։ Ֆրանսիական հրամանատարությունը ամենայն ուշադրություն է դարձնում այդ հարցին։ Ֆրանսիական զորքերի հանգստի կազմակերպման գործում մեծ դեր է խաղում նաև զորքերի մարտական ոգին։ Ֆրանսիական զորքերի մարտական ոգին շատ բարձր է։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում իրենց զենքերի, զինամթերքի և ռազմական տեխնիկայի վրա։ Ֆրանսիական զորքերը ամենայն ուշադրություն են դարձնում նաև իրենց հանգստի կազմակերպման գործին։

Հետեւեալ խնիստ հետաքրքրական դէպքը պատահեր է Գաղղիա։

Փարիզացի յղի տիկին մի ամբարանոց դռնուած իւր մէկ բարեկամ տիկնոջը հիւր երթալով, և հոն կապիկ մի տեսնելով շատ զուարճացեր և փայեր է երբեմն երբեմն պատուղ ու հաց տալ կենդանւոյն։

Գանի մ՚օրէն յետոյ տիկինը իւր տունը դառնալու առնեը ուղեղով վերջին անգամ մ՚ալ տեսնել իւր սիրելի կապիկը, երբ քովը կմօտենայ՝ կենդանին զանի տեսնելուն պէս վրան կ՚յարձակի. տիկինը վախուն կմարի կկնայ, և քանի մը վայրկենէն յետոյ խելքը գլուխը գալով կհասկնայ թէ պարապ տեղը վախցած է։

Տուն կդառնայ, և քանի մ՚օրէն յետոյ մանչ տղայ մի կծնի. երախայն մարմնոյն կազմուածոյն կողմանէ թէ և պակասութիւն չունի, բայց մէկ քանի օր անցնելէն յետոյ մարմնոյն վրայ բարակ մազեր երեւան կելնեն և մէկ շաբթուան մէջ բոլոր մարմինը մազերով կպռոյի, և մազերը երբէք տարբերութիւն չունին կապկի մազերէ։

Այս դէպքը ծանուցուելով փարիզի բժշկական ժողովոյն, տղան քննութեան կենթարկուի և կտեսնուի որ երբէք տարբերութիւն չունի կապկէ, և անոր պէս կծռմռկէ քիթն ու բերանը։ Ասոր պատճառն՝ մայրն եղեր է, յղի եղած ատեն կապկին յարձակմանէն վախնալուն համար։ Բժշկած կողմանէ այս աղդապարտութիւնը և մխիթարութիւնը յեղեր է տղուն հօրը։

ԲԱՂԱՆԻՔ ԾՈՎՈՒ

Արդարեւ յաւալի է տեսնել, որ Պօլսոյ պէս հռչակաւոր և ծովապատ մայրաքաղաքի մի մէջ ամեն բանի համար տեսնուած անհոգութիւնն ու անզգուշութիւնը ծովու բաղանեայ համար ալ կայ, և տակաւին պէտք եղածին պէս ծովու բաղանիք մի չունինք։ Դարմանի կամ զովացման համար ծով մտնել ուզողը ստիպեալ է կամ բացերը և կամ ամեն կերպով աղտեղի բաղանիքներմտնելը։

Ահա այս պատճառաւ ամեն տարի այս ժամանակները շատ արկածներ և կորուստներ կպատահին։ Անտարակոյս այս մասին պէտք եղած միջոցներն ի գործ պիտի դնէ կառավարութիւնը, ոըոյ պարտքն է հսկել հասարակաց կեանց ապահովութեան։ Պէտք է որ Պօլսոյ քաղաքապետութիւնը յարմար տեղեր ծովու բաղանիքներ չինել տայ և մանրութեան համար հագ տանի, որոյ արդիւնքով ծախքն երեսէն յետոյ չահ ալ կտեսնայ, և որ անդին է՝ ամեն տարի եղած մարդկային կորստեան վերջ կը տրուի։

Այս առաջարկութիւնն ընելէն յետոյ, պատշաճ կհամարիմք տեղեկութիւն տալ միանգամայն ծով մտնելու եղանակին, և վտանգի տեղն ի գործ դրուելիք միջոցներուն վրայ։

Պօլսոյ և Պոսպորի ջուրերուն երեսը յայտնի տեսնուած յորձանքներէն (ադգեներ) զատ խորերն ալ խել մի անյայտ յորձանքներ կան։ Ահա զգուշանալու եղանակները։

Ա. Ամեն անգամ որ ծովը մտնելիք ըլլանք, պէտք է նախ ուշադրութիւն ընենք թէ ուրկէ կողմանէ հովը կսկսի փչել, և ուր կտանի զմեզ։ Ասոր համար պէտք է ծովուն երեսը նայիլ, և ծովուն երեսը ամեն տեղ հաւասար կերեւնայ, ուրկէ կողմանէ որ հովը կսկսի փչել, հոն կտանի զմեզ։ Ասոր համար ալ պէտք է ծովուն երեսը նայիլ, և ծովուն երեսը ամեն տեղ հաւասար կերեւնայ, ուրկէ կողմանէ որ հովը կսկսի փչել, հոն կտանի զմեզ։

Բ. Ծովուն մէջէն լողդուելէ առաջուան մարդիկն ոտքերէն կախելու տեղական սովորութիւնը ուրիշ արդիւնք չունի, բայց թէ այնպիսի մարդոց մահուան պատճառ լինել։

Եթէ կուզես դարման տանիլ ծովէն աղատած մարդուն, չանաչ որ թոքերը նեղութենէ աղատես և շունչ առնէ տայ, որ ծովուն մէջ գոյուած ու ճլատուած են։

Ասկէց զատ, թէեւ կկարծուի թէ ծովը խնով և զգայուն կորուանող անձինք մեռած են, բայց գիտնալու է թէ շատ անգամ այս կարծեաց հակառակ ողջ են. և ասոր համար պէտք է այսպիսի անձինքն կռնակի վրայ պառկեցուներ, գլուխը բարձր տեղ մի դնելով, և թեւերը շարժել դէպ ի գլուխը։ Եթէ այս գործողութիւնը ըլլայ և կամաց կամաց բերնին մէջ փչելով օդ տրուի, կըսկսի ղգալ ու շարժիլ. այնուհետեւ առաջ տեղ մի տանելու է։

Սակայն երբ քանի մի ժամէն յետոյ չտեսնուի այս միջոցներուն արդիւնքը, պէտք չէ յուսահատիլ. ելեքթրիկ գործածելու է, որովհետեւ ասոր օգուտները շատ փորձերով հաստատուած են. քանի մը ժամ ծովուն մէջ մնացած և խեղդուած կարծուած մարդիկ ասով շարժիլ և ղգալ սկսած են։

Թ. Ճ.

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ՆԱՐԵԿ ՄԵԾԱԴԻՐ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Գին մէկ քառորդ մէճիտիէ

ԳԱՄԵԼԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿԻՆ

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻՄԱՑԻ ՈՐԴՈՅՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ի ԳԱԼԼԻԱՐԷՆԷ

ՕՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՐԾ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

կը ծախուի ամեն դրավաճառաց քով Գին կէս մէճիտ։

ՏԻՐՊԻՆԻ ԱՇԳ ՎԷ ՄԱՀՊՈՒԿԵՑԻ ՄԻԼԷԼ

Միրայլին և հետաքրքրաշարժ վիպասանութիւն մ՚է, որ պիտի բաղկանայ 10 տետրերէ՝ շաբաթ առ շաբաթ հրատարակուելով։ Իւրաքանչիւր տետրին գինը 2 դուրուշ է։

Առաջին և երկրորդը արդէն հրատարակուած է, և կծախուի մայրաքաղաքիս դրավաճառաց։ Խանութներէն, լրագիր ծախողներու քով և կամուրջի գլուխի պարագան։

Ահա խիստ ածան գիրք մի։

Բառարան Փէշթիմալճեան՝ երկու հատոր մեծադիր։ Այս հայկազնեան բառարանը որ ժամանակ մը յառաջ երկու տաճկական ոսկիի կը ծախուէր, այժմ գրեթէ միայն կաշվի գինով կէս օսմանեան ոսկիի սկսած է ծախուիլ Գալաֆեան և Ֆրէնկեան գրատուներէն։

Բառիս ճոխութեան ու բացատրութեանը պատճառաւ գործածողը չափէն աւելի գոհ կրնայ ընել։

Պետրոս Դուրեանի գործոյ հրատարակիչ մասնաժողովը ներկայիս կը յայտարարէ ազգային բանասիրաց թէ՝ սոյն վաղամեռիկ հեղինակին երկասիրութեանց տպագրութեան ձեռնարկն ի գլուխ հանած է, ինչպէս որ խոստացած էր նախորդ յայտարարութեամբ մը։

Հրատարակութիւնը կը բաղկանայ 600 երես ութածալ հատորէ մը՝ որ կը պարունակէ հինգ ընտիր թատերական և խել մը բանաստեղծական հեղինակութիւններ։

Մէկ հատորոյ գինն է 1 ½ արծ. մէճիտ, իսկ բաժանորդաց համար 1 մէճիտ։

Կը ծախուի Գալաֆեան և ամեն գրավաճառաց քով։

ՆՈՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆ ԵՒ ԵՐԱԶԱՀԱՆ ԸՍՏ ԲՆՈՒԹԵԱՆ։

Արաբերէն հին ձեռագրէ թարգմանուած և չորս հատորի բաժնուած։

Առաջին հատորը մամլէն ելած է որուն մէջ պարունակին հետաքրքրութեան արժանի շատ մը օգտակարութիւններ, գլխաւորապէս Քրիստոսին արեան յատկութեան ու զօրութեանը վրայ բացատրութիւնները, առաւօտուրի մէջ ղէն չբնելու և միշտ չահելուն գաղտնիքները եւայլն։

Կծախուի կամուրջի գլուխն պարտեզան և ամեն հայ դրավաճառաց քով։

Գին 6 դրուշ։ 16

Գալաֆեան գրատան մէջ ածան գըներով կը ծախուին հետեւեալները։

Ա-եփոթ	5 ղ-ուշ
Եղէգ	5 ½ »
Նշիկ	5 ½ »
Նոթիկ Ա-ածան	6 »
Փ-անջ	10 ֆ-րայ
Փեր-ան հով-ով	10 ֆ-րայ
Հնծ-ան	» 15 »
Ս-ղմ-ս	» 5 ղ-ուշ

Պափմ-ուիկ հայոց 4 փեռակ-ի 4 ղ-ուշ, 5 ղ-ուշ, 7 ղ-ուշ, 10 ղ-ուշ,

Պափմ-ուիկ Թուիմայի ութթոնոյ 10 ղ-ուշ

Գ-ըթոց 6 ղ-ուշ

ՊԱՏՄԱՆՔ ՓՈՒՆՋԻ

1. -Միայն շաբաթ օրերը կը հրատարակուի։

2. -Տարեկան բաժանորդագինն է միայն երկու ոսկի՝ կանխիկ վճարելի թէ մայրաքաղքին և իւր արուարձանաց և թէ գաւառաց համար։

3. -Տեղւոյն ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը համբարութիւնը պիտի վճարէ։

4. -Չափը 40 փարայ է, և կգանձի ամեն Հայ դրավաճառաց քանութիներէն և ձեռքէ ծախողներու քով։

5. -Փոխանցման տոկոս 40 փարայ է մէկ անգամի համար։ Աւելի ածան կընայ աւելի անգամներու համար։

6. -Խմբագրութեան վերաբերեալ ոք և է գիր ուղղելի առ Տիօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալամձեան։ Ք. Գալաթա Քիւրքճի խան վերի յարկ թիւ 26։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՄՁԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՖԵԱՆ
Ք. ԳԱԼԱԹԱ ՔԻՒՐՔՃԻ ԽԱՆ ՎԱՐԻ ՅԱՐԿ ԹԻՒ 26